

Lad mig først til en indledning slå fast, at Sundhedsstyrelsen har oplyst over for mig, at behandlingen af mennesker med xenotransplantation ikke finder sted i Danmark, og at der heller ikke er udsigt til, at det vil blive aktuelt i de nærmeste år.

Der foregår klinisk forskning i udlandet, og det kan ikke udelukkes, at anvendelse af dyreorganer med tiden kan blive et realistisk alternativ til menneskeorganer. Jeg vil snarere sige, at vi må håbe det, også i lyset af, at så mange mennesker med livstruende sygdom står og venter på at få et organ.

Som forskningsministeren nævnte, mangler der organer, og vi må konstatere, at xenotransplantation, hvis det bliver en realitet, vil kunne hjælpe mennesker, der venter på et organ. Men det nødvendige faglige, tekniske og videnskabelige grundlag for at tage konkret stilling til xenotransplantation i det danske sundhedsvæsen er langt fra til stede. Vi skal have rede på de medicinsk-teknologiske forhold som f.eks. afstødningmekanismer. Vi skal have belyst dyreorganers evne til at klare deres opgave i mennesker.

Lovgivningsmæssigt er xenotransplantation som udgangspunkt omfattet af lægelovens almindelige ansvarsregler. Det vil sige, at lægen samvittighedsfuldt og med faglig omhu skal varetage patientens interesse. Lægeloven regulerer forholdet mellem lægen og dennes patient.

Uden for et videnskabsetisk godkendt forskningsregi vil xenotransplantation ikke kunne tages i brug som behandlingsmetode, medmindre metoden er dokumenteret fagligt bedre end eksisterende behandlingsalternativer. Det er der ikke nogen eksempler på i dag.

Det vil sige, at den nye behandling i form af xenotransplantation foreløbig vil kræve en godkendelse i det videnskabsetiske komitéssystem, og jeg kan her henvise til forskningsministerens indlæg.

I enkelttilfælde og under helt særlige omstændigheder, hvor der kunne være et fagligt begrundet om end spinkelt håb om at redde et liv ved udførelse af xenotransplantation, ville dette dog i teorien kunne finde sted uden særlig godkendelse, også selv om det måtte være forbundet med en vis risiko for at overføre sygdomskim fra dyr til menneske.

Endelig forpligter lovgivningen ikke lægerne til at iværksætte langsigtet kontrol af modtagere af et dyreorgan for at spore eventuelle smittekim stammende fra donordyret. Lovgivningen

hjemler heller ikke opstilling af bindende, dvs. sanktionsbelagte krav til modtageren af et dyreorgan, f.eks. om livslang kontrol. Modtageren vil frit kunne fortryde et tilsagn.

Disse forhold må også drøftes nærmere, da vi ikke i Danmark har tradition for drastiske indskrænkninger i patienternes personlige rettigheder.

Det er vigtigt, at regler om xenotransplantation kommer til at gælde internationalt, ellers vil beskyttelsen i praksis ikke være tilstrækkelig, for vi har jo i dag mange muligheder for at blive behandlet i andre lande. Det er derfor også glædeligt, at der i Europarådets regi har været arbejde med denne problemstilling i de sidste 2 år, og at der kan findes retningslinjer og anbefalinger i løbet af det næste par år.

Hvis man i det internationale forum kan nå frem til retningslinjer, som de europæiske lande kan tiltræde, vil det være det bedste udgangspunkt for national regulering. Da det ikke er afklaret, om xenotransplantation i det hele taget vil vise sig som en realistisk behandlingsmulighed, og da der ikke er større sandsynlighed for, at xenotransplantation bliver en rutinebehandling i Danmark inden for en overskuelig årrække, har Sundhedsstyrelsen rådet mig til at afvente anbefalingerne fra Europarådet og til den tid vurdere dem i lyset af udviklingen på internationalt plan. Dette er jeg enig i.

Som en yderligere sikkerhed for, at xenotransplantation ikke vil kunne finde sted i Danmark uden forudgående videnskabsetisk vurdering, vil jeg efter samråd med Sundhedsstyrelsen lade styrelsen udsende en meddelelse om xenotransplantation til amterne og Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Under henvisning til de særlige og endnu ikke afklarede mulige risici, som kan være forbundet med xenotransplantation, vil Sundhedsstyrelsen i meddelelsen henstille, at behandlingen med xenotransplantation på landets sygehuse ikke iværksættes uden for et videnskabsetisk godkendt forskningsregi, indtil der ved lovgivningen eller andre offentlige regler er skabt klare rammer for behandlingens samfundsmæssigt forsvarlige udøvelse uden for forskningsregi.

Alt i alt: Der foregår ikke i Danmark behandling af mennesker med xenotransplantation. Sygehusene får besked om ikke at gå i gang, før der ved lovgivning eller anden offentlig regulering er skabt klare rammer herfor.